

Årsregnskab 2023

TØNDER
KOMMUNE

Forord

I 2023 har vi igen nået en række milepæle, som vi kan glæde os over.

Tøndermarsk Initiativet har dedikeret næsten syv år til at forvandle området til et endnu mere attraktivt sted at besøge, bo og arbejde i. Nu, da projektet står på tærsklen til sin fuldførelse, blev alle inviteret til at deltage i fejringen af denne milepæl i september. Her blev en række af de forskellige indsatsområder, såsom Byomdannelse i Højer, Klimatilpasning langs Vidå og i Tønder Midtby, Ruter og stier, Erhverv og turisme, præsenteret.

I 2023 blev der også sat gang i en række aktiviteter og projekter i Tønder Kommune

- Opførelse af 30 nye almene familie/senior boliger igangsættes i Toftlund
- Arbejdet med vedvarende energi (VE)-projekter i Tønder Kommune med fokus på lokal opbakning og udvikling

Derudover vil jeg gerne fremhæve Tønder Kommunes succes på uddannelses- og beskæftigelsesområdet:

- Vi har formået at tiltrække en ny pædagoguddannelse til Tønder i samarbejde med UC SYD
- Vi har arbejdet på at udbrede CSR mærket (Corporate Social Responsibility), og i løbet af året har 23 nye virksomheder i Tønder Kommune fået mærket
- Endelig har vi haft succes med at få ukrainere i arbejde i kommunens virksomheder.

Det er glædeligt at se en positiv fremgang i turismeudviklingen. I 2023 nåede vi over 2 mio. kommercielle overnatninger, hvilket overstiger rekordåret i 2022.

Vi har gennemført et grundsalg på Lakolk til et nyt spændende projekt, hvor et badehotel planlægges opført. Dette forventes at have betydelig indvirkning på turismeudvikling og skabe nye arbejdspladser.

Regnskabsmæssigt kommer Tønder Kommune ud af 2023 med et overskud på den ordinære drift på 152,6 mio. kr. Det er 63,4 mio. kr. bedre end oprindeligt budgetteret. Niveauet på afholdte anlægsudgifter er 59,9 mio. kr., som er 41,1 mio. kr. mindre end oprindeligt budgetteret.

Resultatet viser et overskud på 92,7 mio. kr. mod et budgetteret underskud på 11,8 mio. kr. Dette kan tilskrives lavere udgifter til anlæg og et bedre driftsresultat.

Jeg synes, det er et regnskab, der afspejler et solidt økonomisk fundament for vores kommune, og som giver os et råderum til at fortsætte udviklingen af området.

Med disse ord ønsker jeg alle en god læselyst.

Jørgen Popp Petersen
Borgmester

FORORD	2
KOMMUNEOPLYSNINGER	4
PÅTEGNINGER	5
Ledelsens påtegning	5
Revisionspåtegning	5
KOMMUNENS ÅRSBERETNING	6
Generelle bemærkninger	6
Aftale om kommunernes økonomi for 2023	6
Årets økonomiske resultat	7
Regnskabsoversigt	7
Tillægsbevillinger	8
Finansieringsoversigt	9
Balance	10
Hoved- og nøgletal	11
Regnskabsopgørelse	13
Balance	15
Noter til driftsregnskab og balance	16
Note 1 Indtægter	16
Note 2 Driftsudgifter	17
Note 3 Anlæg	22
Note 4 Afsluttede anlægsarbejder	22
Note 5 Personaleoversigt	24
Note 6 Overførte bevillinger og rådighedsbeløb	25
Note 7 Kommunal refusion, tilskud og medfinansiering for Tønder kommune i regnskabsåret 2023	26
Note 8 Anlægsoversigt	28
Note 9 Aktier og andelsbeviser	28
Note 10 Nedskrivning mod forventet tab	29
Note 11 Mellemværende med forsyningsområdet	29
Note 12 Udvikling i egenkapital	29
Note 13 Langfristet gæld	30
Note 14 Garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og – rettigheder	31
Note 15 SWAP-aftaler	32
Opgaver udført for andre myndigheder	32
BILAG A	33
Anvendt regnskabspraksis	33
Generelt	33
God bogføringsskik	33
Driftsregnskab	33
Balancen	34

Kommuneoplysninger

Kommune

Tønder Kommune
Wegners Plads 2
6270 Tønder
Telefon: 74 92 92 92
Hjemmeside: www.toender.dk
E-mail: toender@toender.dk
Regnskabsår: 1. januar - 31. december

Revision

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
Kolding Åpark 8A, 7. sal
6000 Kolding

Påtegninger

Ledelsens påtegning

Økonomiudvalget har den 14. marts 2024 aflagt årsregnskab for 2023 for Tønder Kommune til Kommunalbestyrelsen.

Årsregnskabet bygger på de obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med Lov om Kommunernes styrelse og reglerne i Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabsystem for Kommuner.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver Kommunalbestyrelsen hermed regnskabet til revision.

Tønder Kommune, den 20. marts 2024

Jørgen Popp Petersen
Borgmester

Lars Møldrup
Kommunaldirektør

Revisionspåtegning

BDO påtegner årsregnskabet i juni 2024, og den udarbejdede påtegning vil kunne ses på www.toender.dk

Kommunens årsberetning

Generelle bemærkninger

Aftale om kommunernes økonomi for 2023

Regeringen og KL indgik en aftale om den kommunale økonomi den 8. juni 2022.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet fremsendte endelig udmelding af tilskud og udligning for 2023 den 30. juni 2022.

Tønder Kommune har med regnskabet for 2023 brugt 20,8 mio. kr. mere end det oprindelige budget (servicerammen).

I løbet af 2023 har KL udsendt et nyt vejledende sigtepunkt for kommunernes serviceramme. I sigtepunktet korrigeres for mindre ændringer efter at de oprindelige budgetter blev vedtaget – eksempelvis lov og cirkulæreprogram m.m. – men i 2023 også en væsentlig ændring i pris- og lønskøn, som følge af de generelt stigende priser.

KL's sigtepunkt for servicerammen i Tønder Kommune udviser 1.922,0 mio. kr. og da serviceudgifterne i regnskabet udgør 1.929,3 mio. kr., så overskrider Tønder sigtepunktet med 7,3 mio. kr. hvilket må betragtes som en beskedent overskridelse.

Årets økonomiske resultat

Regnskabsoversigt

Regnskabsoversigt (mio. kr.)	Oprindeligt budget 2023 (1)	Regnskab 2023 (2)	Afvigelse 2023 (3 = 2-1)	Tillægs- bevillinger 2023
Indtægter				
Personskatter	-1.608,6	-1.610,2	-1,7	0,1
Selskabsskatter m.v.	-23,7	-23,7	0,0	0,0
Grundskyld	-91,6	-104,3	-12,7	0,1
Generelle tilskud m.v.	-1.095,1	-1.140,4	-45,3	-45,3
Refusion af købsmoms	0,0	-0,5	-0,5	0,0
Indtægter i alt	-2.819,0	-2.879,1	-60,1	-45,1
Driftsudgifter				
Serviceudgifter	1.908,6	1.929,3	20,8	39,9
Uden for servicerammen	149,6	142,9	-6,7	-2,3
Overførselsudgifter	667,4	657,5	-9,9	19,4
Driftsudgifter i alt	2.725,6	2.729,8	4,2	57,1
Renter	4,2	-3,3	-7,5	0,0
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-89,1	-152,6	-63,4	12,0
Anlægsudgifter				
Anlægsudgifter (ex. Jordforsyning)	100,9	56,4	-44,6	41,8
Anlægsudgifter - Jordforsyning	0,0	3,5	3,5	-0,7
Anlægsudgifter i alt	100,9	59,9	-41,1	41,1
RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	11,8	-92,7	-104,5	53,1
Forsyningsvirksomheder (brugerfinansieret)				
Affaldshåndtering	0,0	-6,3	-6,3	-6,3
Forsyningsvirksomheder i alt	0,0	-6,3	-6,3	-6,3
RESULTAT I ALT	11,8	-99,0	-110,8	46,7

(+ = mindreindtægter eller merforbrug / - = merindtægter eller mindreforbrug)

Tønder Kommune endte 2023 med et driftsoverskud på 152,6 mio. kr. mod 89,1 mio. kr. i det oprindelige budget.

Væsentligste årsager findes på indtægtssiden, hvor der er opnået 60,1 mio. kr. mere end oprindeligt forventet.

I forhold til servicerammen på 1.908,6 mio. kr. (oprindeligt budget) ses en overskridelse på 20,8 mio. kr.

Som følge af lovændringer og væsentlig ændring til de pris- og lønskøn, der lå til grund for det oprinde-

lige budget, er de vejledende sigtepunkter for overholdelse af servicerammen i 2023 opjusteret. For Tønder Kommunes vedkommende svarer det til 1.922,0 mio. kr., så regnskabsresultatet (1.929,3) på serviceområderne havner 7,3 mio. kr. over det justerede sigtepunkt.

På anlæg udviser regnskabet et samlet mindreforbrug i forhold til oprindeligt budget på 41,1 mio. kr.

Tabellen viser i kolonne 2 regnskabet for Tønder Kommune:

- Indtægter i alt på 2.879,1 mio. kr.

Årsberetning

- Driftsudgifter i alt på 2.729,8 mio. kr.
- Overskud på ordinær drift 152,6 mio. kr.
- Anlægsudgifter på 59,9 mio. kr.

Indenrigsministeriet har generelt over for kommunerne indskærpet, at kommunernes regnskab skal indeholde oplysning om resultatet og mellemværendet på forsyningsområdet affald – også selv om området er lagt ud i et særskilt selskab. Derfor er resultatet indarbejdet i regnskabsoversigten og mellemværendet indarbejdet i balancen, men forholdet har mere teknisk end reel karakter, da området varetages af Tønder Affald A/S.

Tillægsbevillinger

Kommunalbestyrelsen har vedtaget en økonomisk politik med henblik på at sikre en styrket økonomisk frihed.

I Tønder Kommune er god økonomistyring karakteriseret ved evnen til at overholde budgettet. Det vil sige, at der som udgangspunkt ikke gives tillægsbevillinger.

Årets tillægsbevillinger til ordinær drift udgør samlet 12,0 mio. kr. Overførsler fra 2022 udgør 44,2 mio. kr., mens øvrige tillægsbevillinger til driften udgør minus 32,2 mio. kr.

Regnskabsoversigt - med tillægsbevillinger (mio. kr.)	Oprindeligt B 2023 (1)	Overført fra 2022 (2)	Øvrige tillægsbevillinger (3)	Korr. Budget 2023 (4)	Regnskab 2023 (5)	Afvigelse 2023 (6 = 4-5)
Indtægter						
Skatter	-1.723,9		0,2	-1.723,7	-1.738,3	14,5
Generelle tilskud mv.	-1.095,1		-45,3	-1.140,4	-1.140,8	0,4
Indtægter i alt	-2.819,0	0,0	-45,1	-2.864,1	-2.879,1	15,0
Driftsudgifter						
Serviceudgifter	1.908,6	43,6	-3,6	1.948,5	1.929,3	19,2
Uden for servicerammen	149,6		-2,3	147,3	142,9	4,4
Indkomstoverførsler	667,4	0,6	18,8	686,8	657,5	29,4
Driftsudgifter i alt	2.725,6	44,2	12,9	2.782,7	2.729,8	52,9
Renter	4,2	0,0	0,0	4,2	-3,3	7,5
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-89,1	44,2	-32,2	-77,2	-152,6	75,4
Anlægsudgifter						
Anlægsudgifter (ex. Jordforsyning)	100,9	40,9	1,0	142,7	56,4	86,4
Anlægsindtægter - Jordforsyning	0,0	-3,5	2,8	-0,7	3,5	-4,2
Anlægsudgifter i alt	100,9	37,4	3,8	142,0	59,9	82,2
RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	11,8	81,5	-28,5	64,9	-92,7	157,6
Forsyningsvirksomheder (bruger)						
Affaldshåndtering	0,0		-6,3	-6,3	-6,3	0,0
Forsyningsvirksomheder i alt	0,0	0,0	-6,3	-6,3	-6,3	0,0
RESULTAT I ALT	11,8	81,5	-34,8	58,5	-99,0	157,6

(+ = mindreindtægter eller merforbrug /merindtægter / - = merindtægter eller mindreforbrug)

Overførsler fra 2022 til 2023 har en direkte påvirkning af kassebeholdningen, men er reelt finansieret af mindre forbrug i det foregående år.

Under øvrige tillægsbevillinger til driften ligger hovedsagligt ændringer i forbindelse med 2. budgettop-

følgning. Her blev der indarbejdet midtvejsregulering af indkomstoverførsler samt fordelt kompensation for stigende priser.

På anlægssiden udgør de samlede overførsler 37,4 mio. kr. og der er tillægsbevillet 3,8 mio. kr.

Finansieringsoversigt

Finansieringsoversigt (mio. kr.)	Oprindeligt budget 2023	Regnskab 2023	Budget vs. Regnskab
Likvide beholdninger primo:		112,9	
Tilgang af likvide aktiver	17,5	97,7	80,2
+/- Årets resultat	-11,8	99,0	110,8
+/- Låneoptagelse	13,3	7,8	-5,5
+/- Øvrige finansforskydninger	16,0	-9,2	-25,2
Afgang af likvide aktiver	-35,6	-24,4	11,2
+/- Afdrag på lån	-35,6	-32,9	2,8
+/- Kursregulering likvide aktiver	0,0	8,5	8,5
Ændring af likvide aktiver	-18,2	73,3	91,4
Likvide beholdninger ultimo:		186,2	

(+ = forøgelse af likvide aktiver / - = formindskelse af likvide aktiver)

De likvide beholdninger er i 2023 forøget med 73,3 mio. kr., hvilket er 91,4 mio. kr. mere end forventet i det oprindelige budget.

Den væsentligste årsag til afvigelsen er udviklingen i årets resultat, som afviger med 110,8 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Det er særligt større indtægtsbeløb (60,1 mio. kr.) og mindreforbrug på anlæg (41,1 mio. kr.), som bidrager til afvigelsen.

Der er hjemtaget 5,5 mio. kr. mindre i lån end oprindeligt budgetteret, da opgørelsen af lånerammen for 2022 ikke gav mulighed for større låntagning.

Øvrige finansforskydninger viser en afvigelse på 25,2 mio. kr. Det oprindelige budget består primært af det afsatte beløb til institutioners brug af overførte midler. Afvigelsen skyldes blandt andet udviklingen på debitorer og kreditorer samt deponering vedrørende indgået lejemaal og modtaget deposita vedrørende salg af grund på Lakolk.

Der er foretaget kursreguleringer på 8,5 mio. kr., som kan relateres til et faldende renteniveau i årets sidste kvartal.

Balance

Balance (mio. kr.)	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Bevægelser
AKTIVER			
Materielle anlægsaktiver	884,3	853,8	-30,5
Finansielle anlægsaktiver	843,1	884,9	41,8
Anlægsaktiver - materielle og finansielle - i alt	1.727,4	1.738,7	11,3
Omsætningsaktiver	185,5	167,6	-17,9
Likvide beholdninger	112,9	186,2	73,3
AKTIVER I ALT	2.025,9	2.092,5	66,6
PASSIVER			
Egenkapital	-836,2	-920,5	-84,3
Hensatte forpligtelser	-419,6	-421,3	-1,7
Langfristede gældsforpligtelser	-547,8	-525,7	22,1
Kortfristede gældsforpligtelser	-222,4	-225,1	-2,8
PASSIVER I ALT	-2.025,9	-2.092,5	-66,6

(+ = aktiver / - = passiver)

Værdien af de materielle anlægsaktiver falder med 30,5 mio. kr. i 2023. Det skyldes, at afskrivninger på eksisterende aktiver overstiger tilgangen af nye aktiver

Stigningen i de finansielle aktiver på 41,8 mio. kr. stammer primært fra den årlige regulering af kommunens ejerskab af Tønder Forsyning (22,5 mio. kr.) og at der i henhold til lånebekendtgørelsen er deponeret beløb ved indgåelse af lejekontrakt på Kindergarten Løgumkloster (18,2 mio. kr.)

Likvide beholdninger stiger med 73,3 mio. kr., hvilket hænger sammen med det positive regnskabsresultat. Opgørelsen over kommunens gennemsnitlige likvid-

beholdning (set over 365 dage) udgør 284,1 mio. kr. ved udgangen af 2023 mod 307,1 mio. kr. i 2022.

Egenkapitalen er reelt udtryk for forskellen mellem kommunens aktiver og forpligtelser. Egenkapitalen er blevet 84,3 mio. kr. større, hvilket også skal ses i sammenhæng med det positive regnskabsresultat samt positiv kursregulering.

Den langfristede gæld falder med 22,1 mio. kr. Det afspejler blot kommunens generelle afdragsprofil på låneporteføljen, men også at opgørelse af lånerammen for 2022 kun gav plads til en beskeden lånefinansiering på 7,8 mio. kr. til optagelse i 2023.

Hoved- og nøgletal

Oversigt over væsentlige økonomiske nøgletal (1.000 kr.)	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Regnskab 2023
Regnskabsopgørelse (udgiftsbaseret)			
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-134.874	-165.579	-152.569
Resultat af det skattefinansierede område	-56.071	-53.240	-92.710
Resultat af forsyningsvirksomheder, drift	7.658	3.554	-6.324
Balance, aktiver			
Anlægsaktiver i alt	1.756.384	1.727.424	1.738.695
Omsætningsaktiver i alt	155.818	185.509	167.599
Likvide beholdninger	116.023	112.943	186.199
Balance, passiver			
Egenkapital	-559.957	-836.193	-920.462
Hensatte forpligtigelser	-681.292	-419.551	-421.251
Langfristet gæld	-557.256	-547.782	-525.679
- heraf ældreboliger	-141.520	-133.860	-128.071
- heraf lønmodtagernes feriemidler	-109.283	-103.676	-98.955
Kortfristet gæld	-229.721	-222.351	-225.101
Gennemsnitlig likviditet (Kassekreditreglen)	263.694	307.074	284.141
Likvide aktiver pr. indbygger (hele kr.)	3.149	3.063	5.080
Langfristet gæld pr. indbygger (hele kr.)	-15.123	-14.854	-14.343
Langfristet gæld ekskl. ældreboliger og feriemidler pr. indbygger	-8.316	-8.413	-8.149
Skatteudskrivning (Kilde IM's nøgletal)			
Udskrivningsgrundlag pr. indbygger (statsgaranteret)	156.294	164.392	172.472
Udskrivningsprocent kommuneskat	25,30	25,30	25,30
Grundskyldspromille	21,24	21,24	21,24
Indbyggertal 31. december (Kilde Danmarks Statistik)	36.849	36.878	36.651

(+ = Underskud eller aktiver / - = Overskud eller passiver)

Målsætninger - Økonomisk Politik	2023	Målsætning	
Udnyttelse af serviceramme %	100%	100%	Udnyttelse af serviceramme (opr. B23)
Anlæg (mio. kr.)	59,9	<= 100 mio. kr.	Højst 100 mio. kr. årligt
Gennemsnitlig kassebeholdning (mio. kr.)	284,1	200 mio. kr.	Mindst 100 mio. kr. i gns.
Langfristet gæld pr. indbygger (kr.)	8.149	< 8000 kr	Gæld ex. Ældreboliger og Feriemidler

I Kommunalbestyrelsens økonomiske politik er der fastsat 4 overordnede økonomiske nøgletal.

Servicerammen er defineret som det oprindelige budget på 1.908,6, hvor sigtepunktet dog er korrigeret til 1.922,0 mio. kr. på grund af det stigende prisniveau. Forbruget har været 7,3 mio. kr. højere, svarende til ca. 0,3 %. Hvis servicerammen overskrides for kommunerne under ét er der en risiko for en statslig

sanktion. At ramme en forbrugsprocent på 100,3 % anses for tilfredsstillende og helt i tråd med målsætningen på 100 %.

I forhold til anlæg er målsætningen et maksimalt forbrug på 100,0 mio. kr. I 2023 er der forbrugt 59,9 mio. kr.

Den gennemsnitlige likviditet på 284,1 mio. kr. opfylder også målsætningen.

Den langfristede gæld pr. indbygger ligger med 8.149 kr. over målsætningen med 149 kr., men har dog været faldende i forhold til 2022.

Regnskabsopgørelse

Note	Regnskabsopgørelse (1.000 kr.)	Vedtaget budget 2023	Korr. Budget 2023	Regnskab 2023
1	Indtægter			
	Skatter	-1.723.944	-1.723.733	-1.738.281
	Tilskud og udligning	-1.095.060	-1.140.379	-1.140.827
	Indtægter i alt	-2.819.004	-2.864.112	-2.879.108
2	Driftsudgifter			
	Økonomiudvalg	467.427	432.683	415.993
	Erhverv	13.115	15.857	12.001
	Beredskab	8.842	9.055	8.686
	Administration	317.161	327.235	318.447
	Central Rengøring	24.135	0	0
	Borgerservice - indkomstoverførsler	32.371	35.769	32.013
	Centrale puljer	31.863	6.644	2.782
	Centrale puljer - indkomstoverførsler	2.248	0	0
	Befordring	37.693	38.123	42.064
	Teknik- og Miljøudvalg	134.069	165.526	170.130
	Teknik og Ejendomme	121.613	154.490	163.520
	Miljø og natur	17.603	16.210	11.021
	Jordforsyning	-5.148	-5.174	-4.411
	Socialudvalg	597.267	608.396	587.741
	Voksen/Social	201.148	208.784	209.025
	Førtidspension, tabt arbejdsfortj. mv.	283.643	286.940	275.874
	Boligregnskab og statsref. enkeltsager	-22.286	-22.286	-28.821
	Forebyggelse og anbringelse	134.763	134.959	131.663
	Sundhedsudvalg	609.820	618.138	617.681
	Sundhed	42.714	45.064	46.006
	Pleje og omsorg	395.177	403.444	399.906
	Aktivitetsbestemt medfinansiering	176.338	174.577	174.580
	Pleje og omsorg, udenfor servicerammen	-4.409	-4.947	-2.811
	Kultur- og Fritidsudvalg	56.995	61.463	55.502
	Kultur	26.933	28.680	26.291
	Fritid og idræt	30.062	32.783	29.211
	Arbejdsmarkedsudvalg	376.925	392.303	373.813
	Kontante ydelser, Indkomstoverførsler	314.366	328.466	316.548
	Arbejdsmarkedsforanstaltning	27.749	28.162	24.206
	Driftsudgifter til aktivering, indkomstov.	34.810	35.675	33.059
	Børn- og Skoleudvalg	481.230	501.302	507.201
	Uddannelse	336.088	351.920	353.852
	Dagtilbud	145.142	149.382	153.349
	Klima-, Vækst- og Udviklingsbidrag	1.904	2.884	1.730
	Bosætning og Landdistrikter	1.904	2.884	1.730
	Driftsudgifter før finansiering	2.725.636	2.782.695	2.729.792
	Renter m.v.	4.235	4.235	-3.253
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFTSVIRKSOMHED	-89.134	-77.182	-152.569

Årsberetning

Note	Regnskabsopgørelse (1.000 kr.)	Vedtaget budget 2023	Korr. Budget 2023	Regnskab 2023
3	Anlægsudgifter			
	Økonomiudvalg	12.775	2.354	-7.136
	Teknik- og Miljøudvalg	42.619	47.645	25.729
	Socialudvalg	2.936	6.552	3.106
	Sundhedsudvalg	530	2.354	538
	Kultur- og Fritidsudvalg	10.725	17.262	13.736
	Arbejdsmarkedsudvalg	0	0	0
	Børn- og Skoleudvalg	14.528	30.047	16.147
	Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget	16.815	36.532	4.243
	Anlægsudgifter i alt	100.928	142.746	56.362
	Jordforsyning (Netto køb og salg af jord)	0	-701	3.497
	Ekstraordinære poster	0	0	0
	RESULTAT SKATTEFINANSIERET I ALT	11.794	64.863	-92.710
	Forsyningsvirksomheder (brugerfinansieret)			
	Affaldshåndtering	0	-6.324	-6.324
	Forsyningsvirksomheder i alt	0	-6.324	-6.324
	RESULTAT I ALT	11.794	58.539	-99.034
4	Afsluttede anlægsarbejder			
5	Personaleoversigt			
6	Overførte bevillinger og rådighedsbeløb			
7	Oversigt over områder med statsrefusion og -tilskud			

(+ = udgifter/underskud og - = indtægter/overskud)

Balance

Note	Balance (1.000 kr.)	Ultimo 2022	Ultimo 2023
	AKTIVER		
8	Materielle anlægsaktiver	884.336	853.814
	Grunde og bygninger	810.339	783.530
	Tekniske anlæg, maskiner m.v.	48.881	46.217
	Inventar	9.796	7.959
	Anlæg under udførelse	15.319	16.108
	Finansielle anlægsaktiver	843.089	884.881
9	Aktier og andelsbeviser m.v.	805.413	831.477
10	Langfristede tilgodehavender	10.773	32.825
11	Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	26.903	20.579
	Omsætningsaktiver	298.452	353.798
	Varebeholdninger	0	0
	Fysiske anlæg til salg	57.857	55.904
	Tilgodehavender	122.049	106.873
	Værdipapirer	5.604	4.822
	Likvide beholdninger	112.943	186.199
	AKTIVER I ALT	2.025.877	2.092.494

Note	Balance (1.000 kr.)	Ultimo 2022	Ultimo 2023
	PASSIVER		
12	Egenkapital	-836.193	-920.462
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-3.216	-3.017
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-939.104	-906.829
	Reserve for opskrivninger	128	128
	Balancekonto	105.999	-10.744
	Hensatte forpligtelser	-419.551	-421.251
13	Langfristede gældsforpligtelser	-547.782	-525.679
	Nettogæld vedr. fonde, legater, deposita mv.	-11.833	-26.207
	Kortfristede gældsforpligtelser	-210.517	-198.894
	PASSIVER I ALT	-2.025.877	-2.092.494

14 Kautions- og garantiforpligtigelse

-1.869.876

-1.654.302

15 Swapaftaler

-34.888

-30.595

(+ = aktiver / - = passiver)

Noter til driftsregnskab og balance

Note 1 Indtægter

Skatter, tilskud og udligning (1.000 kr.)	Budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023
Skatter			
Kommunal indkomstskat	-1.609.184	-1.609.184	-1.609.184
Afregning vedrørende Det skrå skatteloft	897	1.008	1.008
Selskabsskat	-23.703	-23.703	-23.703
Anden skat på lignet visse indkomster (Forskerskat)	0	0	-1.761
Kommunens andel af skat af dødsboer	-311	-311	-311
Grundskyld	-90.927	-90.927	-103.730
Grundskyld udgifter hovedart 6	0	100	100
Anden skat på fast ejendom (Dækningsafgift af offentlige ejendomme)	-716	-716	-699
Skatter i alt	-1.723.944	-1.723.733	-1.738.281
Udligning og generelle tilskud			
Kommunal udligning	-464.088	-464.088	-464.088
Statstilskud til kommuner	-436.764	-436.236	-436.236
Efterregulering - Statstilskud	0	-48.196	-48.192
Efterregulering - Kommunal medfinansiering	0	1.761	1.761
Udligning af selskabsskat	-20.352	-20.352	-20.352
Udligning af dækningsafgift vedr. offentlige ejendomme	-492	-492	-492
Betinget balancetilskud	-24.912	-24.912	-24.912
Udligning vedrørende udlændinge	3.228	3.228	3.228
Kommunalt udviklingsbidrag	4.344	4.344	4.356
Tilskud særligt vanskeligt stillede kommuner	-20.004	-20.004	-20.004
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-6.528	-6.528	-6.528
Tilskud styrket kvalitet i ældreplejen	-8.748	-8.748	-8.748
Kommuner med vanskelige vilkår	-14.328	-14.328	-14.328
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	-3.204	-3.204	-3.204
Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet	-33.672	-33.672	-33.672
Tilskud til værdig ældrepleje	-9.156	-9.156	-9.156
Tilskud til bekæmpelse af ensomhed	-876	-876	-876
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-49.992	-49.992	-49.992
Tilskud til grænsenære kommuner	-9.516	-9.516	-9.516
Tilskud kommuner høj udvikling ledighed	0	588	588
Udligning og generelle tilskud i alt	-1.095.060	-1.140.379	-1.140.363
Refusion af købsmoms			
Refusion af købsmoms	-101.000	-101.000	-126.349
Udgifter til købsmoms	101.000	101.000	126.481
Tilbagebet. refus. købsmoms (huslejeindtægt)	0	0	508
Tilbagebet. købsm. tidl. Regnskabsår	0	0	-1.104
Momsrefusionsordning i alt	0	0	-464
SKATTER, TILSKUD OG UDLIGNING I ALT	-2.819.004	-2.864.112	-2.879.108

(+ = udgifter / - = indtægter)

Note 2 Driftsudgifter

De samlede driftsudgifter udgør i regnskabet 89,0 % af det korrigerede budget. Neden for følger resultatet for de enkelte udvalg og politikområder.

Væsentlige afvigelser i forhold til korrigeret budget er forklaret.

Økonomiudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Erhverv	13,1	15,9	12,0	3,9
Beredskab	8,8	9,1	8,7	0,4
Administration	317,2	327,2	318,4	8,8
Central Rengøring	24,1	0,0	0,0	0,0
Borgerservice, Indkomstoverførsler	32,4	35,8	32,0	3,8
Centrale puljer	31,9	6,6	2,8	3,9
Centrale puljer, Indkomstoverførsler	2,2	0,0	0,0	0,0
Befordring	37,7	38,1	42,1	-3,9
Økonomiudvalget i alt	467,4	432,7	416,0	16,7

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Økonomiudvalget udviser et samlet mindre forbrug på 16,7 mio. kr.

Halvdelen af mindre forbruget stammer fra administrationsområdet, mens der er mindre afvigelser på de øvrige politikområder.

På politikområdet Administration er der et mindre forbrug på 8,8 mio. kr. som hovedsageligt stammer fra administrative fællesområder, herunder tjenestemandspension samt driftsenheder på det administrative områder.

På politikområdet Erhverv er der et mindre forbrug på 3,9 mio. kr. som hovedsageligt stammer fra EU-projekt som endnu ikke er slutfærdiget samt reserveret egenfinansiering til nyt projekt.

Centrale puljer udviser et mindre forbrug på 3,9 mio. kr., hvor afsatte beløb fra budgettemaer og overførte midler fra 2022 til Zeppelin museum ikke er udnyttet fuldt ud.

Politikområdet Borgerservice, Indkomstoverførsler lander meget tæt på det oprindelige budget. De tilførte midler fra midtvejsregulering på 3,4 mio. kr. er ikke blevet brugt.

På politikområdet Befordring er der et merbrug på 3,9 mio. kr. som skyldes prisudvikling samt efterregulering af flextrafik og kollektiv trafik.

Central Rengøring er flyttet til Teknik- og Miljøudvalget fra 2023 og indgår i politikområdet Teknik og Ejendomme.

Teknik – og Miljøudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Teknik og Ejendomme	121,6	154,5	163,5	-9,0
Miljø og natur	17,6	16,2	11,0	5,2
Jordforsyning	-5,1	-5,2	-4,4	-0,8
Teknik- og Miljøudvalget i alt	134,1	165,5	170,1	-4,6

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Teknik- og Miljøudvalget udviser et samlet merforbrug på 4,6 mio. kr.

På politikområdet Teknik og Ejendomme har der været et merforbrug på 9,0 mio. kr., som skyldes en ikke udmøntet driftsbesparelse fra arealoptimering. Området til ind- og udvendige vedligeholdelsesopgaver har haft ekstraordinære udgifter og har bremsset op i løbet af året.

På politikområdet Miljø og natur er det samlede mindreforbrug 5,2 mio. kr. som hovedsagelig stammer fra mindreforbrug til vandløbs-vedligeholdelse samt mindre afvigelser i øvrigt.

Politikområdet Jordforsyning har en mindreindtægt på 0,8 mio. kr. som hovedsagelig stammer fra mindreindtægter fra Lakolk Camping på ca. 0,3 mio. kr. og forpagtning i øvrigt.

Socialudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Voksen/Social	201,1	208,8	209,0	-0,2
Førtidspension, tabt arbejdsfortj., Indko	283,6	286,9	275,9	11,1
Boligregnskab og statsref. enkeltsager	-22,3	-22,3	-28,8	6,5
Forebyggelse og anbringelse	134,8	135,0	131,7	3,3
Socialudvalget i alt	597,3	608,4	587,7	20,7

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Socialudvalget udviser et samlet mindre forbrug på 20,7 mio. kr.

På politikområdet Voksen/Social har der været et lille merforbrug på 0,2 mio. kr. som afspejler et resultat meget tæt på budgettet.

På politikområdet Førtidspension m.v. er der et mindreforbrug på 11,1 mio. kr. som hovedsagelig stammer fra mindre udgifter til førtidspension 26,5 mio. kr. og merudgifter til seniorpension på 15,7 mio. kr.

Politikområdet Boligregnskab og statsref. enkeltsager udviser merindtægter på 6,5 mio. kr. som hovedsageligt kommer fra merindtægter fra statsrefusion til særligt dyre enkeltsager.

Det specialiserede socialområde på politikområdet Forebyggelse og anbringelse har ramt meget tæt på budgettet med et mindre forbrug på 3,3 mio. kr. svarende til en forbrugsprocent på 97,5 %.

Ved budgetopfølgning tidligere i året er der tilført 3,3 mio. kr. i forbindelse med midtvejsregulering.

Sundhedsudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Sundhed	42,7	45,1	46,0	-0,9
Pleje og omsorg	395,2	403,4	399,9	3,5
Aktivitetsbestemt medfinansiering	176,3	174,6	174,6	0,0
Pleje og omsorg, udenfor servicerammen	-4,4	-4,9	-2,8	-2,1
Sundhedsudvalget i alt	609,8	618,1	617,7	0,5

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Sundhedsudvalget udviser et samlet mindreforbrug på 0,5 mio. kr. som stammer fra Pleje og omsorg.

På politikområdet udenfor servicerammen er der et merforbrug på 2,1 mio. kr. som primært skyldes øgede udgifter til tomgangshusleje.

På politikområdet Pleje og omsorg er der et samlet mindreforbrug på 3,5 mio. kr. som primært kan henføres til kontraktområderne.

Kultur- og Fritidsudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Kultur	26,9	28,7	26,3	2,4
Fritid og Idræt	30,1	32,8	29,2	3,6
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	57,0	61,5	55,5	6,0

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Kultur- og Fritidsudvalget udviser et samlet mindreforbrug på 6,0 mio. kr.

videre er der disponerede midler som først udbetales næste år.

Mindreforbruget på Kulturområdet skyldes primært afsatte midler til lydanlæg og nyt indgangsparti til Schweizerhalle som overføres til 2024. End-

Mindre forbruget på 3,6 mio. kr. til Fritid og Idræt kan primært henføres til afsatte puljemidler til "Trænerakademiet" og "Idræt for Sindet".

Arbejdsmarkedsudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Kontante ydelser, Indkomstoverførsler	314,4	328,5	316,5	11,9
Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter	27,7	28,2	24,2	4,0
Driftsudgifter til aktivering, Indkomstov	34,8	35,7	33,1	2,6
Arbejdsmarkedsudvalget i alt	376,9	392,3	373,8	18,5

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Arbejdsmarkedsudvalget udviser et samlet mindre forbrug på 18,5 mio. kr.

Politikområdet Kontante ydelser har et mindre forbrug på 11,9 mio. kr. Ved budgetopfølgning tidligere i året er tilført 14,1 mio. kr. fra midtvejsreguleringen. Disse er stort set ikke brugt.

Arbejdsmarkedsudvalgets serviceudgifter har været 4,0 mio. kr. mindre end budgetteret. Hovedpar-

ten fra mindre udgifter til FGU og STU men også udgifter til lægeerklæringer og uddannelsesvejledning har været mindre.

På politikområdet Driftsudgifter til aktivering har der været et samlet mindre forbrug på 2,6 mio. kr. som primært stammer fra aktiveringsudgifter men også integrationsområdet.

Børn- og Skoleudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Uddannelse	336,1	351,9	353,9	-1,9
Dagtilbud	145,1	149,4	153,3	-4,0
Børn- og Skoleudvalget i alt	481,2	501,3	507,2	-5,9

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Børn- og Skoleudvalget udviser et samlet merforbrug på 5,9 mio. kr.

På uddannelsesområdet balancerer det samlede budget stort set. Her er der mindre udgifter på skolerne, mens der er modsatrettet er merudgifter på

fællesområdet som primært kan henføres til udgifter vedrørende ukrainske flygtninge.

På dagtilbudsområdet skyldes merforbruget på 4,0 mio. kr. dels et merforbrug på fællesområdet på 1,7 mio. kr., mens de resterende 2,3 mio. kr. stammer fra de enkelte dagtilbud.

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget

Drift (mio. kr.)	Opr. budget 2023	Korr. budget 2023	Regnskab 2023	Afvigelse
Bosætning og Landdistrikter	1,9	2,9	1,7	1,2
Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget i alt	1,9	2,9	1,7	1,2

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Regnskabsresultatet for Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget udviser et samlet mindre forbrug på 1,2 mio. kr.

Restmidler på 0,9 mio. kr. i pulje til lokale BID projekter udgør hovedparten af mindre forbruget.

Note 3 Anlæg

De samlede anlægsudgifter udgør 59,9 mio. kr., hvilket er 41,1 mio. kr. mindre end oprindeligt budgetteret.

Der er overført 37,4 mio. kr. fra 2022 og tillægsbevilliget 3,8 mio. kr. i 2023, så det korrigerede budget endte på 142,0 mio. kr.

Note 4 Afsluttede anlægsarbejder

Afsluttede anlægsarbejder under 2 mio. kr. som godkendes i forbindelse med regnskabet.

Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. (1.000 kr.)	Startår	Forbrug Ultimosaldo 2023	Korrigeret Anlægs- bevilling	Mer-/mindre- forbrug
Økonomiudvalget		3.266	4.959	1.693
Anlægsbidr. Brand & Redning Sønderjylland (706) - 1-årig pulje	2023	938	938	0
Erhvervsudvikling (591) - 1-årig pulje	2023	-	224	224
Mølledam Løgumkloster - Ansøg. fra lokalråd (909)	2022	500	500	-
Opgradering af busstoppesteder (887)	2023	205	209	4
Planlægningsopgaver (885) - 1-årig pulje	2023	1.123	2.588	1.465
Tilskud oprensning forskønnelse Mølledam Lgkl(855)	2021	500	500	0
Teknik & Plan		7.523	7.485	-37
Asfaltering af grusveje (919)	2023	545	523	-22
Bredebro Bygade - anlæg af fællessti (893)	2021	712	670	-42
Energioptimering (912)	2023	1.598	1.569	-29
Etablering af rottespær fra 543 (652)	2015	979	1.175	197
Legepladser (164) - 1-årig pulje	2023	152	157	5
Lobækvej sideudvidelse og 2-1 vej (921)	2023	823	785	-38
Mølledammen, Løgumkloster (959)	2023	1.028	1.000	-28
Renovering af fredede broer (924)	2023	1.338	1.256	-82
Saltlager - Etablering på Løgumgård (948)	2022	348	350	2
Strategisk værktøj til priori af trafiksik. (789)	2018	100	100	-
Miljø og natur		3.171	3.143	-28
Naturindsats (418)	2020	1.471	1.456	-15
Pulje Miljø og Natur (728)	2023	2	-	-2
Vandløbsregulativer - Pilotprojekt 2 (809)	2021	1.698	1.687	-11
Jordforsyning		1.687	998	-689
Køb af Skærbæk Stationsbygning (940)	2021	538	498	-40
Køb af Tønder Stationsbygning (949)	2022	756	750	-6
Salg af jord - Jordforsyningspuljen (980) - 1-årig pulje	2023	656	90	-566
Salg af matr. 112 Tønder Ndr. Landevej (955)	2022	-263	-340	-77
Socialudvalget		1.193	1.193	-
Renoveringsplan Handicap Løgumgård/øvrige ins(717)	2023	614	614	-
Æblevej 2 - Tilpasning af botilbud (984)	2023	579	579	-
Sundhedsudvalget		1.705	1.939	234
Renovering af omklædningsfaciliteter plejec. (952)	2022	1.371	1.409	38
Udskiftning maskinel P&O samt sundhed (868)	2022	335	530	195
Kultur- og Fritidsudvalget		4.633	6.778	2.145

Årsberetning

Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. (1.000 kr.)	Startår	Forbrug Ultimosaldo 2023	Korrigeret Anlægs- bevilling	Mer-/mindre- forbrug
Agerskovhallen, depotrum (828)	2020	-	500	500
Halrenoveringspuljen (725) - 1-årig pulje	2023	1.759	3.371	1.612
Museum Sønderjylland (175) - 1-årig pulje	2023	700	733	33
Ombygning af børnebibliotek i Tønder (852)	2022	1.574	1.574	0
Vodder Idrætscenter - udvidelse af depot mv. (963)	2023	600	600	0
Børn- og Skoleudvalget		3.038	3.289	251
1. og 2. års eftersyn Skærbæk Skole (914)	2016	-	209	209
Bredebro Filialscole - Ren. Håndværk & design(876)	2020	407	400	-7
Distrikt Løgumkloster - Toiletter (934)	2021	1.050	1.050	0
Etablering af stordagpleje Skolevej 7 (975)	2022	360	380	20
Legepladser pulje til renovering (506) - 1-årig pulje	2023	343	419	76
Ombygning af Skærbæk Distriktsskole (979)	2023	248	248	-
Område Midt - Dagtilbud (938)	2021	630	583	-47
Afsluttede anlægsprojekter < 2 mio. kr. i alt		26.216	29.784	3.568

(+ = mindreforbrug / - = merforbrug)

Note 5 Personaleoversigt

Personaleoversigt (antal heltidsansatte medarbejdere)	Regnskab 2021	Regnskab 2022	Regnskab 2023
Byudvikling, bolig og Miljøforanstaltninger	79,01	144,43	130,04
- Heraf udgør			
Asyl Syd	51,16	108,48	93,82
Tønderhallerne	15,37	21,95	23,22
Tønder Marsk Initiativet	0,14	0,00	0,00
Transport og infrastruktur	3,91	3,43	2,72
Undervisning og kultur	540,43	559,91	562,30
- Heraf udgør			
ASYL Syd	0,00	0,00	0,00
Sundhedsområdet	80,00	76,47	77,47
Sociale opgaver og beskæftigelse	1.717,96	1.737,53	1.752,22
Fællesudgifter og administration	428,04	425,90	426,66
- Heraf udgør			
Asyl Syd	0,00	1,00	1,00
Erhvervsråd	9,15	8,90	8,04
Tønder Marsk Initiativet	3,29	2,25	0,00
Eksterne (Frikøb lærere, Rømø Havn, Frivillighedscenter)	6,47	6,81	7,16
I alt	2.849,35	2.947,66	2.951,41

I forhold til 2022 er antallet af helårsansatte steget med 6,5.

Ændringerne er primært sket på følgende områder:

Områder	Årsværk
Byudvikling, bolig og Miljøforanstaltninger	-14,39
Asyl Syd	-14,66
Teknik og Miljø	-0,32
Central rengøring	-0,35
Tønderhallerne	0,94
Transport og infrastruktur	-0,71
Teknik og Miljø	-0,71
Undervisning og kultur	2,39
Skoleområdet	8,71
Kultur og Fritid	-2,86
Central rengøring	-1,40
Ungdomsuddannelse	-3,25
Ungdomsskole	1,19

Områder	Årsværk
Sundhedsområdet	1,00
Genoptræning	1,76
Tandpleje	-0,64
Øvrigt	-0,12
Sociale opgaver og beskæftigelse	14,70
Dagtilbud	17,19
Central rengøring	-1,59
Forebyggelse og foranstaltninger	1,94
Pleje og omsorg	7,07
Voksen Social	-8,60
Integration	-0,41
Arbejdsmarked	-0,90
Fællesudgifter og administration	0,77
Administration	1,47
Central rengøring	-0,57
Øvrigt	-0,13

Note 6 Overførte bevillinger og rådighedsbeløb

Overførte bevillinger og rådighedsbeløb (1.000 kr.)	Overførsel fra 2021 til 2022	Overførsel fra 2022 til 2023	Overførsel fra 2023 til 2024
DRIFT			
Økonomiudvalget	4.803	11.700	6.620
Erhverv	245	2.753	2.219
Bosætning og Landdistrikter	1.249	0	0
Administration	2.097	6.348	3.205
Central Rengøring	844	735	0
Centrale puljer	118	1.864	1.196
Befordring	250	0	0
Teknik og Miljøudvalget	13.116	1.945	1.397
Teknik og Ejendomme	13.079	3.194	-891
Miljø og Natur	1.064	-1.249	2.288
Jordforsyning	-1.027	0	0
Socialudvalget	1.660	3.057	7.197
Voksen/Social	1.660	2.634	6.798
Forebyggelse og anbringelse	0	424	399
Sundhedsudvalget	196	8.237	6.092
Sundhed	820	559	663
Pleje og Omsorg	-624	7.678	5.429
Kultur og Fritidsudvalget	2.993	4.346	4.140
Kultur	1.105	1.842	1.646
Fritid og Idræt	1.888	2.504	2.494
Arbejdsmarkedsudvalget	991	169	179
Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter	991	169	179
Børn og Skoleudvalget	11.733	12.035	2.405
Uddannelse	8.128	9.449	3.930
Dagtilbud	3.604	2.586	-1.525
Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget	0	2.074	1.154
Bosætning og Landdistrikter		2.074	1.154
Serviceudgifter i alt	35.491	43.562	29.184
Driftsudgifter til aktivering, Indkomsto	1.326	625	155
Indkomstoverførsler i alt	1.326	625	155
OVERFØRT DRIFTSBEVILLING I ALT	36.817	44.187	29.339
ANLÆG			
Økonomiudvalget	4.746	1.565	7.910
Teknik & Plan	14.426	38.693	45.909
Miljø og natur	2.686	-25.942	-26.565
Jordforsyning	-568	-3.501	-2.828
Socialudvalget	2.907	3.616	3.446
Sundhedsudvalget	453	1.824	1.583
Kultur- og Fritidsudvalget	4.133	5.583	2.993
Børn- og Skoleudvalget	20.745	14.319	14.494
Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget	0	1.202	31.258
OVERFØRT ANLÆGSBEVILLING I ALT	49.529	37.360	78.199

(+ = overført mindreforbrug / - = overført merforbrug)

Note 7 Kommunal refusion, tilskud og medfinansiering for Tønder kommune i regnskabsåret 2023

Noten angiver de refusionsindtægter, som kommunen har oppebåret, og kommunens udgifter til medfinansiering i regnskabsåret, fordelt på de finanslovs-konti, hvor udgiften for de relevante ministerier optræder. Refusionsindtægt på hver enkelt finanslovs-konto i noten er oppebåret i overensstemmelse med § 3 i bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder in-

den for Social- og Ældreministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Børne- og Undervisningsministeriets og Indenrigs- og Boligministeriets ressortområder.

Refusion efter regnskabsbekendtgørelsens kapitel 9

Hovedkonto på finansloven

(1.000 kr.)

14.71.01. Kontanthjælp ifm. integrationsprogrammet og integrationsydelse	0
14.71.02. Aktive tilbud og danskuddannelse til udlændinge under introduktionsforløbe	0
14.71.03. Aktive tilbud og danskuddannelse til udlændinge under program	-1.217
14.71.04. Resultattilskud	-3.945
14.71.05. Grundtilskud	-7.093
14.71.06. Hjælp i særlige tilfælde	-138
14.71.08. Repatriering af udlændinge	-220
14.71.13. Berigtigelser vedrørende refusion af kommunale udgifter	-482
14.71.14. Resultattilskud i forbindelse med repatriering af udlændinge	-28
14.71.15. Danskbonus i program	0
14.72.03. Refusion af kommunernes udgifter til uddannelsesgodtgørelse	-51
15.11.05. Central refusionsordning vedr. udgifter til Housing First indsatser mv	-39
15.11.10. Den centrale refusionsordning	-26.437
15.11.43. Berigtigelser vedrørende det sociale refusionssystem	-400
15.26.58. Hjælp til flygtninge mv. i enkelttilfælde	-1.518
15.26.59. Udgifter til advokatbistand	-294
15.41.16. Tab på garantier for flygtnings fraflytningsudgifter i alment byggeri	0
15.41.17. Støtte til beboerindskud	-12
15.42.07. Støtte til beboerindskud i friplejeboliger	0
15.64.59. Merudgifter til forsørgelse i hjemmet af børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne	-5.031
15.64.60. Merudgifter for personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne	-345
15.72.01. Generelle udgifter vedrørende forsorgshjem mv.	-2.476
17.31.20. Obligatorisk pensionsordning for modtagere af ledighedsafhængige indkomstoverførsler	-742
17.31.21. Obligatorisk pensionsordning for modtagere af øvrige indkomstoverførsler	-3.857
17.31.28. ATP-bidrag for modtagere af kontanthjælp og uddannelseshjælp	-401
17.31.29. ATP-bidrag for modtagere af sygedagpenge	-1.024
17.31.34. ATP-bidrag for modtagere af ressourceforløbsydelse under ressourceforløb	-451
17.31.35. ATP-bidrag for modtagere af ressourceforløbsydelse under jobafklaringsforløb	-364
17.31.37. ATP-bidrag for modtagere af revaliderings- og ledighedsydelse	-246
17.31.39. ATP-bidrag for personer i fleksjob	-1.898
17.31.41. Berigtigelser vedrørende refusion af kommunale udgifter	0
17.35.02. Tilbagebetalinger	1
17.35.20. Særlig støtte til modtagere af kontanthjælp m.fl.	0

Refusion efter regnskabsbekendtgørelsens kapitel 9	
Hovedkonto på finansloven	(1.000 kr.)
17.38.11. Dagpenge ved sygdom	56
17.46.03. Refusion af driftsudgifter ved aktivering af dagpenge-, kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere	0
17.46.04. Refusion af driftsudgifter og mentorudgifter ved ressourceforløb og jobafklaringsforløb	-1.413
17.46.07. Refusion af driftsudgifter ved aktivering af revaliderende og modtagere af sygedagpenge og ledighedsydelse	0
17.46.08. Uddannelsesløft med ret til en erhvervsuddannelse	-87
17.46.18. Refusion af hjælpemidler mv. til ledige og beskæftigede	-629
17.46.21. Refusion af driftsudgifter ved aktivering af 15-17 årige	0
17.46.53. Løntilskud til arbejdsgivere ved uddannelsesaftaler for ledige og beskæftigede voksenlærlinge	-2.946
17.46.74. Jobrotation	0
17.54.06. Skånejob	-431
17.54.11. Personlig assistance til personer med handicap	-1.358
17.54.21. Seniorjob for personer, som højst har 5 år til efterlønsalderen	-159
17.54.22. Afløb på servicejob	0
17.54.31. Hjælp til personer uden ret til social pension mv.	-65
17.56.01. Fleksjob med fast refusion	-31.041
17.56.02. Ledighedsydelse	-819
17.61.06. Forsørgelse efter lov om aktiv socialpolitik	-11
17.62.03. Støtte til betaling af beboerindskud	523
17.62.04. Tab på garantier for flytninges fraflytningsudgifter mv.	0
17.62.05. Afdrag, afskrivninger og genvundne afskrivninger for boligydelseslån, boligsikringslån og beboerindskudslån mv	-408
17.62.06. Renteindtægter af boligydelseslån, boligsikringslån og beboerindskudslån	-23
17.63.01. Sygebehandling, medicin mv.	-710
17.63.02. Flytning og hjælp i enkelttilfælde	-387
17.64.02. Personlige tillæg til pensionister	-4.155
Refusion i alt	-102.772

Refusion og tilskud i alt efter regnskabsbekendtgørelsens kapitel 9 og fra Ydelsesrefusion	(1.000 kr.)
Refusion og tilskud i alt	-222.315

Refusion fra Ydelsesrefusion	
Hovedkonto på finansloven	(1.000 kr.)
14.71.11. Forsørgelsesydelse ifm. program	-1.371
14.71.12. Forsørgelsesydelse for øvrige	-1.255
17.35.11. Kontant- og uddannelseshjælp	-14.486
17.35.22. Ressourceforløbsydelse	-13.565
17.35.23. Revalideringsydelse mv.	-695
17.35.24. Forrevalidering på kontant- og uddannelseshjælp	-38
17.35.25. Ledighedsydelse	-3.207
17.38.11. Dagpenge ved sygdom	-37.307

Årsberetning

Refusion fra Ydelsesrefusion	
Hovedkonto på finansloven	(1.000 kr.)
17.47.01. Løntilskud ved ansættelse af forsikrede ledige	-53
17.47.02. Løntilskud ved ansættelse af kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere m.fl.	-1.452
17.47.11. Løntilskud ved ansættelse af revalidender m.fl.	-6
17.54.30. Hjælp til personer uden ret til fuld førtidspension	-413
17.56.04. Fleksjob med variabel refusion	-22.451
17.56.05. Fleksbidrag til kommunen	-23.244
Refusion i alt	-119.543

Medfinansiering via Ydelsesrefusion	
Hovedkonto på finansloven	(1.000 kr.)
17.32.01. Dagpenge ved arbejdsløshed	40.026
17.35.20. Særlig støtte til modtagere af kontanthjælp m.fl.	836
17.46.32. Befordringsgodtgørelse	117
17.64.10. Førtidspension med variabel medfinansiering	94.457
17.64.13. Seniorpension	44.580
Medfinansiering i alt	180.016

(* = indtægt / + = udgift)

Note 8 Anlægsoversigt

Anlægsoversigt (1.000 kr.)	Grunde	Bygninger	Tekniske anlæg m.v.	Inventar m.v.	Materielle anlægsaktiver under udførelse m.v.	I alt
Kostpris pr. 1. januar 2023	117.786	1.279.953	74.266	40.384	15.319	1.527.707
Tilgang	0	10.182	1.566	2.400	16.780	30.928
Afgang	-54	-3.346	0	0	-4.958	-8.358
Overført	0	11.032	0	0	-11.032	0
Kostpris 31. december 2023	117.732	1.297.821	75.832	42.783	16.108	1.550.277
Ned- og afskrivninger 1. januar 2023	-606	-586.793	-25.385	-30.587	0	-643.372
Årets afskrivninger	0	-46.743	-4.230	-4.237	0	-55.211
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver	0	2.119	0	0	0	2.119
Ned- og afskrivninger 31. december 2023	-606	-631.418	-29.616	-34.825	0	-696.464
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2023	117.126	666.404	46.217	7.959	16.108	853.814
Afskrivning (over antal år):	Afskrives ikke	15-50 år	3-30 år	3-5 år	Afskrives ikke	
Værdi af aktiver tilhørende selvejende institutioner	1.026	1.990				

Note 9 Aktier og andelsbeviser

Langfristede tilgodehavender vedr. aktier, ejerandele og andelsbeviser (1.000 kr.)	Ejerandel	Indre værdi	Kommunal andel	Bogført beløb
KMD A/S	x			40
Tønder Forsyning A/S		x		802.775
Jordkøbsnævn (forening)			x	10.123
Den selvejende Institution Tønderhallerne			x	250
Fonden Tønderhallerne			x	414
Brand & Redning Sønderjylland (§60 samarbejde)		x		15.450
Tønder Vedvarende Energi A/S (VE)		x		2.425
I alt				831.477

Note 10 Nedskrivning mod forventet tab

Ifølge Budget- og Regnskabssystemet for kommuner skal der på visse langfristede udlån og tilgodehavender foretages nedskrivning mod forventet tab eller værdiansættes til 0 kr.

På følgende områder er der således forskel mellem den nominelle og den regnskabsmæssige værdi:

Nedskrivning mod forventet tab (1.000 kr.)	Nominel værdi	Regnskabsmæssig værdi
Udlån til beboerindskud	11.916	11.546
Indskud i Landsbyggefonden	85.051	0
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	3.164	2.937
I alt	100.131	14.483

Den samlede værdiregulering i regnskabet udgør 85,6 mio. kr.

Note 11 Mellemværende med forsyningsområdet

På baggrund af Indenrigsministeriets indskærpelse har kommunen indarbejdet mellemværende med forsyningsområdet Affald i balancen – desuagtet, at aktiviteten er udlagt i det selvstændige selskab Tønder Affald A/S.

ved en ændret præsentation i regnskabet, hvor der er lavet en teknisk modpost under de langfristede tilgodehavender, så der ikke præsenteres for store aktiver.

Mellemværendet med forsyningsområdet udgør 20,6 mio. kr.

Da forholdet ikke skal medføre en forøgelse af kommunens aktiver, er indarbejdelsen udelukkende sket

Note 12 Udvikling i egenkapital

Note	Udvikling i egenkapital	(1.000 kr.)
	Egenkapital primo:	-836.193
	Udvikling i modpostkonti til aktiver mv.	32.474
	+/- Udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	199
	+/- Udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	32.275
	+/- Udvikling i modposter til reserve for opskrivninger	0
	Resultat ifølge regnskabsopgørelse	-99.034
	Direkte posteringer på balancekontoen	-17.709
	+/- Nettojustering Landsbyggefond og nedskrivning	-4.175
	+/- Opskrivning af aktier og andelsbeviser	-23.225
1	+/- Øvrige værdireguleringer	5.090
2	+/- Afskrivninger	2.902
3	+/- Hensættelse pension mv	1.700
	Egenkapital ultimo:	-920.462

(+ = formindelse af egenkapital / - = forøgelse af egenkapital)

Note 1

Øvrige værdireguleringer består af diverse vedr. pantebreve, billån, ældreboliger, kontanthjælp mm. - men den væsentligste påvirkning er kursregulering på godt 8 mio. kr.

Note 2

Afskrivninger består primært af afskrevet boliglån (0,128 mio. kr.) og afskrivninger via debtorsystem (2,764 mio. kr.)

Note 3

Fra regnskab 2023 er der i regnskabssystemet for kommuner åbnet op for, at der ikke skal laves årlig regulering af aktuaropgjorte forpligtelser, men forpligtelserne skal minimum beregnes hvert 5 år. Kommunen har fået forpligtelsen til tjenestemandspension aktuarberegnet i 2022 og har ikke reguleret i 2023.

Årets regulering på 1,7 mio. kr. vedrører arbejdsskade hensættelser.

Note 13 Langfristet gæld

Langfristet gæld (1.000 kr.)	Primo 2023	Ultimo 2023
Selvejende institutioner med overenskomst	-617	-617
Realkredit	-1.358	-1.226
Kommunekredit	-307.672	-296.211
Lønmodtagernes Feriemidler	-103.676	-98.955
Indenlandsk kreditor	-600	-600
Ældreboliger	-133.860	-128.071
Langfristet gæld i alt	-547.782	-525.679

Ændring af låneportefølje

Der er i 2023 optaget et lån på 7,8 mio. kr. vedrørende den opgjorte låneramme for 2022, hvilket er 5,5 mindre end oprindeligt budgetteret.

Låneramme

Kommunens låneramme er i 2023 opgjort til 8,8 mio. kr.

Ifølge den kommunale lånebekendtgørelse skal Kommunalbestyrelsen inden 31. marts 2024 træffe beslutning om, hvor stor del af den opgjorte låneramme, der ønskes udnyttet.

Der er afsat 5,0 mio. kr. til lånoptagelse i budgettet for 2024.

Note 14 Garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og – rettigheder

Oversigt garantiforpligtelser, eventualforpligtelser og -rettigheder (1.000 kr.)	31.12.2022	31.12.2023
Kautions- og garantiforpligtelser		
Støttet boligbyggeri	-166.591	-166.941
Højer Andelsboligforening	-8.929	-8.629
Løgumkloster Andelsboligforening	-8.709	-8.210
Skærbæk Boligforening	-43.471	-43.059
Toftlund Andels Boligforening	-12.511	-13.026
Tønder Andelsboligforening	-32.193	-37.198
Tønder Boligselskab	-10.654	-10.223
Tønder Ældreboligselskab	-32.224	-30.742
Selvejende institutioner	-9.699	-8.970
Private andelsboligforeninger	-8.201	-6.885
Byfornyelse	-2.850	-2.698
Højer, Rudbøl Sdr. Sejerslev, Østerby	-1.527	-1.440
Bredebro	-618	-582
Løgumkloster	-177	-167
Tønder	-527	-510
Fritidsfaciliteter og private skoler	-23.187	-22.405
Ildrætsfaciliteter	-3.211	-3.102
Andre fritidsfaciliteter	0	0
Efterskoler, friskoler og højskoler	-19.977	-19.303
Forsyningsselskaber	-532.448	-543.458
Vandværker	-61.738	-58.473
Kraftvarmeværker, fjernvarmeselskaber	-265.562	-261.275
Spildevandsselskab	-142.222	-164.329
Affaldsselskab	-24.127	-22.807
Havne	-38.799	-36.574
Øvrige	-1.144.800	-918.800
Udbetaling Danmark *)	-1.144.800	-918.800
Kautions- og garantiforpligtelser i alt	-1.869.876	-1.654.302
Eventualforpligtelser		
Højer Design Efterskole (kassekredit max.)	-3.700	-3.700
Agerskov Ungdomsskole (Kautionsforpl.)	-4.721	-4.487
Eventualforpligtelser i alt	-8.421	-8.187
Eventualrettigheder		
Solgården, Bedsted (tinglyst deklaration v. ændret brug)	200	200
Indskud i støttet boligbyggeri (tinglyste pantebreve - Landsbyggefond)	88.876	85.051
Eventualrettigheder i alt	89.076	85.251

*) Fra 2022 er den samlede gældforpligtelse i Udbetaling Danmark indarbejdet, da der er tale om en solidarisk hæftelse. Tidligere har den indgået med kommunens andel fordelt efter befolkningstal.

Supplerende oplysninger

- Fælleskommunale selskaber (§ 60). Over for interessenskabernes kreditorer hæfter alle interessenter personligt og solidarisk for selskabets gæld som følge af ejerkonstruktionen.
 - Kommunen er med i § 60 selskabet Brand & Redning Sønderjylland
- Kommunen er også forpligtet til at indgå i eventuelt ikke afdækkede forpligtelser vedrørende Rømø Havn, hvis denne på sigt ikke kan hvile-i-sig-selv og dermed må ophøre som selvstyre havn.
- Kommunen er selvforsikret i forhold til arbejdsskader. Ved etablering af ordningen i 2010 blev alle decentrale budgetter til arbejdsskadeforsikring samlet under selvforsikringsordningen. Der er efterfølgende foretaget nedjusteringer af selvforsikringsbudgettet. I balancen hensættes forventede erstatninger til de sager, som er kendte og hvor der er truffet afgørelse om erstatning på balancetidspunktet. Derudover kan der eventuelt komme forpligtelser i sager, som endnu ikke er afgjort eller ikke er kendte på balancetidspunktet.

Note 15 SWAP-aftaler

Rente-swapaftaler (1.000 kr.)	Oprindelig hovedstol	Rente	Restløbetid	Valuta	Markeds-værdi*	Restgæld
KommuneKredit	72.661	2,41%	30.12.2030	DKK	-309	30.595

*Hvis de enkelte swap's realiseres vil positive markedsværdier være gunstige for kommunen, mens negative markedsværdier vil give et tab.

Opgaver udført for andre myndigheder

Kommunen har indgået en kontrakt med Udlændingestyrelsen vedrørende opgaven som driftsoperatør af asylcentre.

Opgaven honoreres primært på baggrund af takster fastsat i finansloven og er dermed ikke baseret på en kommunal omkostningskalkulation.

Kontrakten er tilgængelig på Udlændingestyrelsens hjemmeside og der foretages løbende afrapporteringer til styrelsen, som fastsætter krav herom.

Bilag A

Efterfølgende afsnit beskriver kommunens regnskabs-praksis i forhold til åbningsbalancen og regnskab 20263.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Tønder kommunes regnskab aflægges i henhold til gældende lovgivning og efter de retningslinjer, der er fastlagt af Indenrigsministeriet (IM) i Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår tillige udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med.

Ændring i anvendt regnskabspraksis:

Hensatte forpligtelser der er baseret på aktuarmæssige beregninger bliver kun reguleret efter udarbejdelse af ny aktuaropgørelse.

Aktuarberegningen udarbejdes minimum hvert 5. år og er sidst udarbejdet i 2022.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring skal foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik.

Den gode bogføringsskik kan beskrives som den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet.

Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og Regnskabssystem for Kommuner samt øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er

nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revision.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter, udgifter og omkostninger

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden, der slutter 31. januar i det nye regnskabsår.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes.

Præsentation i udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab. Årsregnskabet primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige faglige resultater og aktivitetsniveau.

Ekstraordinære poster

Her beskrives eventuelle driftsmæssige dispositioner, som er ekstraordinære for det pågældende regnskabsår.

Der sondres mellem indtægter og omkostninger afledt af kommunens primære og ekstraordinære aktivitet. Sidstnævnte vedrører aktiviteter, der ikke for-

ventes at være tilbagevendende, og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet, fx ekstraordinære tab afledt af naturkatastrofer, ekstraordinær afhændelse af aktiver, ekspropriationer eller lignende.

Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Der udarbejdes bemærkninger til driftsindtægter og udgifter i forhold til budgettet på bevillingsniveau.

Der skal også udarbejdes bemærkninger til regnskabet i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtelser.

Der er af IM fastsat formkrav til, hvordan balancen skal udarbejdes.

Materielle anlægsaktiver

Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten dokumenteres via bogførte fakturaer og leasingaftaler mv.

Ejendomsretten til de i balancen indregnede grunde og bygninger er dokumenteret via elektronisk indhentede tingbogsattester.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder - samt aktiver under 100.000 kr. - afskrives straks og registreres således ikke i anlægskartoteket.

Indretning af lejede lokaler samt anlæg, driftsmateriel og inventar, herunder it-udstyr, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Udgifter på over 100.000 kr., der medfører en væsentlig forbedring af et aktivs egenskaber eller en væsentlig forlængelse af et aktivs levetid, aktiveres sammen med det pågældende aktiv og afskrives over den nye levetid. Udgifter til mindre reparationer og lignende, som ikke har væsentlig indflydelse på aktivets levetid eller egenskaber i øvrigt, udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de afholdes.

Grunde og bygninger

Ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 værdiansættes pr. 1. januar 2007 til ejendomsvurderingen for ejendommen pr. 1. januar 2004 fratrukket afskrivninger frem til 1. januar 2007.

Bygninger og grunde anskaffet efter 1. januar 1999 indregnes til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver er indregnet til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger.

Levetider er fastlagt til følgende:

Aktivtype	Levetid
Bygninger	
Administrative formål	45 - 50 år
Forskellige serviceydelser	25 - 30 år
Diverse formål	15 år
Tekniske anlæg	
Maskiner	10 - 15 år
Specialudstyr	5 - 10 år
Transportmidler	5 - 8 år
Øvrige tekniske anlæg	20 - 30 år
Inventar, IT-udstyr mv.	
IT	3 år
Inventar	3 - 5 år

Såfremt der er afvejet fra levetiderne udmeldt af IM, er dette anført som note til anlægsnoten i regnskabet.

For enkelte aktiver fastsættes ved anskaffelsen en forventet scrapværdi, der ikke afskrives.

Der afskrives ikke på materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er ibrugtaget, påbegyndes afskrivning over anlæggets forventede levetid.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, signalanlæg, broer mv.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (arealer til rekreative formål samt naturbeskyttelses- og genopretningsformål) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Tønder Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), registreres i anlægskartoteket og indregnes til kostprisen.

Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem uafhængige parter.

Minimumsleasingydelserne svarer typisk til de fremtidige leasingydelser, som Tønder Kommune er forpligtet til at betale i leasingperioden. Ved beregning af nutidsværdien heraf anvendes den interne rente i leasingkontrakten som diskonteringsfaktor, hvis denne er tilgængelig. Ellers anvendes Tønder Kommunes alternative lånerente.

Finansielt leasede anlægsaktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Materielle anlægsaktiver under udførelse

Igangværende materielle anlægsaktiver værdiansættes til de samlede afholdte omkostninger på balancetidspunktet.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over maksimalt 10 år. Ved kontrakter, aftaler og lignende anvendes så vidt muligt den gældende kontraktperiode.

Finansielle anlægsaktiver - Aktier og andelsbeviser

Andele af interessentskaber, som Tønder Kommune har medejerskab til, indgår i balancen med den andel af virksomhedernes indre værdi, jf. senest foreliggende årsregnskab, som svarer til kommunens ejerandel.

For noterede aktier foretages indregningen til kursværdien pr. 31. december og for ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser og lignende), foretages indregningen efter indre værdis metode.

Finansielle anlægsaktiver – Langfristede tilgodehavender

Tilgodehavender er optaget i balancen til nominel værdi under de respektive regnskabsposter hertil. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab til nettorealisationsværdien.

Omsætningsaktiver - varebeholdninger

Udgifter til indkøb af råvarer, hjælpematerialer samt andre forbrugsvarer udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet.

Der foretages registrering af varebeholdninger over 1 mio. kr. og/eller beholdninger med væsentlige forskydninger i lagerets størrelse fra år til år.

Varelagre mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. registreres, hvis der sker forskydninger i varelageret, som vurderes som væsentlige.

Varebeholdning måles til kostpris efter FIFO-princippet (**F**irst **I**n **F**irst **O**ut).

Omsætningsaktiver – fysiske aktiver til salg (grunde og bygninger)

Grunde og bygninger til salg er opskrevet til forventet salgspris.

På grunde, hvor kommunen har afholdt udgifter til slutningsafgifter er disse indeholdt i salgsprisen.

Fysiske aktiver til salg måles til kostpris eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Der kan foretages opskrivning til den forventede salgspris.

Omsætningsaktiver - tilgodehavender

Udgifter og indtægter afholdt inden regnskabsårets udgang, men som vedrører efterfølgende regnskabsår, er klassificeret som periodeafgrænsningspost under omsætningsaktiver – tilgodehavender.

Indtægter som vedrører indeværende regnskabsår, men som først betales i det efterfølgende regnskabsår er klassificeret som kortfristet tilgodehavende.

Omsætningsaktiver – værdipapirer

Værdipapirer omfatter beholdninger af kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelig risiko for værdiændringer. Værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med og en modpost for modtagne donationer til anskaffelse af aktiver.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Pensionsforpligtelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækkede vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtelsen er beregnet aktuariemæssigt ud fra forudsætninger fra IM.

Minimum hvert 5 år foretages en aktuariemæssig beregning af pensionsforpligtelsen vedrørende tjenestemænd.

Hensatte forpligtelser vedrørende eksempelvis miljøforurening, indfrielse af garantier til enkelt personer i henhold til social-/boliglovgivning, retssager og erstatningskrav, bonusbetalinger vedrørende jobcentre, åremålsansættelser og arbejdsskadeforpligtelser indregnes på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. forpligtelse.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominal værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Opmærksomheden henledes på, at miljøforpligtelser forlods/primært er indregnet ved at foretage nedskrivning af grundværdien.

Langfristede gældsforpligtelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balance-tidspunktet.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles til nominal værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Opsparede feriemidler er opgjort gæld og indekset efter Lønmodtagernes Feriemidlers udmeldinger.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, leverandører, andre kommuner og regioner optages med restværdien på balancetidspunktet.

Noter til driftsregnskab og balance

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og/eller IM har stillet krav om noteoplysning/ regnskabsbemærkning.